

Güle güle Charlie Brown...

HASAN BÜLENT KAHRAMAN

Onun kardeşi sayabileceğim 'Dennis the Menace'i ilk ne zaman elime aldığımı biliyorum. Calvin'le 1992'de Amerika kıtasını bir baştan bir başa geçerken dost olduk. Ama, onunla nerede ve nasıl karşılaştığımı hatırlamıyorum. Charlie

Brown'dan, artık bir çizgi roman kahramanı olmaktan çıkıp, yılların dostu olmuş Peanuts'ın baş kahramanı Charlie Brown'dan söz ediyorum. İçlerinde en huysuzu, aksisi, geçimsizi olan Calvin'i 'gençliğinden ötürü' bir yana çıkar, Dennis'in sevimliliğini ve gerçekten çocuksuluğunu Yavuz'la (kardeşim) maceralarına güldüğümüz günlere bırakırsak, karamsarlığı, içe dönüklüğüyle gerçek bir filozof olan Charlie Brown, köpeği Snoopy ve arkadaşı ile galiba vedalaşıyoruz. Artık hayatımdan çıkmak üzereler.

Okuduğum bir habere göre dizinin yaratıcısı Charles M. Schulz, kanserle boğuşuyor. Doktorlar pek fazla bir şey yapmayacaklarını söylemiş. O da, odasına kapanmış harıl harıl son bir dizi desen çizmekle uğraşiyor. Çünkü,

yıllar önce verdiği bir kararda ısrar ediyor. "Öldüğüm gün" diyor, "Charlie Brown da bitecektir." Galiba eldeki stok meraklıları bir üç ay daha idare edecek. Sonrası büyük karanlık...

Charlie Brown, savaş sonrası Amerika'sında doğdu. Bunda şaşacak bir şey yok. Amerika'da 'bebek patlaması dönemi' denilen 1945'le 1960 arasında yüz milyon çocuk dünyaya gelmişti. Çocuk kavramı toplumun belkemiği olmuştu. Amerika artık bir çocuk toplumuydu ve bu onların toplumsal kültürlerini, tavırlarını derinden etkiliyor, hatta tayin ediyordu.

O dönemde yaygınlık kazanan çizgi romanların çocuk kavramıyla ikili bir ilişki oldu. Her şeyden önce çocuk ya da yeniyetmelerin izleyeceği düşünülerek, çizgi romanlar o pazar için hazırlanmaya başlandı. Ama popüler toplumsal kültürün bir parçası oldular. Erişkinler izledi onları. Zaten iş o noktaya geldiğinde çizgi romanların içeriği de, kapsamı da bütün bütüne değişmişti.

İkincisi, bazı çizgi romanlar kendilerine belli çocuk tiplerini kahraman olarak seçti. Dennis, Charlie Brown ve Calvin onların en önemlileriydi. İşin ilginç yanı, bu tiplerin öteki çizgi romanlardan daha fazla okur toplamasıdır. Doğaldır; çünkü, bu tipler öyle çocuk yaşamından kesitler fi-

lan sunmaz. Ya da çocuk yaşamını yansıtmazlar. Tersine, çocuklar büyüklerin yerini almıştır. Ortaya koydukları erişkin yaşamının ta kendisidir. Ama onu yansıtmakla kalmazlar. Onu eleştirir ve erişkinin kendisine bambaşka bir gözle bakmasına olanak sağlarlar. Amerikan kültürünün ayrılmaz parçası haline getirilmek istenen incemizah (humour), çocukluk duyarlılığının erişkin yaşamındaki konumu bu tipler aracılığıyla ayrıca vurgulanır ve öne çıkarılır.

Charlie Brown'ın başarısını da burada aramak gerekir. Hakkında yazılan bir araştırmada söylendiği gibi, o aslında bir felsefeci ve bir şairdir. Charlie Brown, savaş sonrası toplumunda kendisine bir yol ve çıkış arayan insanın evrensel varoluş ürküntüsünün, varoluş sorununun bir dışavurumuydu. O nedenle sevinci, öfkesi, kırgınlığı, umudu hepimizindi.

Schulz öldükten sonra Charlie Brown sürer mi sürmez mi bilmem. Muhtemelen sürer. Ama ben karar verdim. O öldüğü günden sonra artık Peanuts'ı okumayacağım. Çocukluğum, asıl O'nun öldüğü gün bitecek. Çocukluğumu ne kadar özleyorsam, o sevgili dostu da o günden başlayarak o kadar özleyecek, onu belki gülümseyerek ama içim yanarak, özlemlerle anacağım: Biten bir çocukluktan da insana başka ne kalır zaten?